



Sevgili gönüllülerimiz, destekçilerimiz, takipçilerimiz;

Her zaman olduğu gibi bugün de odağımızda **sonuçlar değil, süreçlerin yasalara uygunluğu ve şeffaflığı** var.

31 Mart Pazar günü yapılan seçimler sonrasında öne çıkan bazı başlıklar hakkındaki değerlendirmelerimizi bilgilerinize sunarız.

* * *

Geçersiz Oyların Yeniden Sayımına Yönelik Farklı Uygulamalar

- 31 Mart 2019 tarihli yerel seçimler sonrasında, geçmiş seçimlerde çok sık rastlanmayan şekilde, **ilçe ve il seçim kurullarının bazılarında tüm geçersiz oyların, bazılarında ise oyların tamamının yeniden sayımı** yönünde karar alındığına dair haberler kamuoyuna yansımıştır. Söz konusu **kararlar ve bu kararlara konu itirazlar kamuoyuyla paylaşılmamıştır.**
- Bu konu, özellikle **geçersiz oy adedinin, en çok oyu alan 2 aday arasındaki oy farkından daha fazla olduğu sandıklar bakımından önem taşımaktadır** çünkü geçersiz oyların yeniden sayılması talebinin reddi/kabulü kararının, bu sandıkların seçim sonucuna etki etme olasılığı vardır. Geçersiz oy adedinin, en çok oyu alan 2 aday arasındaki oy farkından daha fazla olduğu sandıkların bazıları için yapılan yeniden sayım talepli itirazların kabul edildiğine, bazıları için yapılan itirazların ise reddedildiğine dair haberler kamuoyunda yer almıştır. **Ancak kararlar yayımlanmadığından, ret/kabul kararlarının gerekçesi hakkında bilgi sahibi olunamamaktadır.**
- Hem farklı uygulamaların yarattığı güvensizliğin giderilmesi hem de geçersiz oy adedinin seçim sonucuna etki edebilecek düzeyde olup olmadığının değerlendirilebilmesi amacıyla, yeniden sayım yapılan yerlerde **hem itirazların hem de gerekçeli kararların kamuoyuyla şeffaf bir şekilde paylaşılması büyük önem arz etmektedir.**

İl Adı	İlçe Adı	Seçmen Sayısı	Geçerli Oy Sayısı	En Yüksek Oy Alan İki Parti Arası Oy Farkı	Geçersiz Oy Sayısı
DENİZLİ	HONAZ	22602	19024	1	1150
MANİSA	YUNUSEMRE	163360	135063	21	5636
MUŞ	MALAZGİRT	11966	9159	3	432
ARTVİN	YUSUFELİ	5219	4213	3	175
ESKİŞEHİR	ÇİFTELER	11611	9744	8	446
KIRIKKALE	KESKİN	6467	5197	6	237
EDİRNE	KEŞAN	44885	37421	23	834
DENİZLİ	BAKLAN	4535	4036	7	214
BİTLİS	ADİLCEVAZ	9190	6946	14	337
MANİSA	KÖPRÜBAŞI	10835	9443	29	697
DENİZLİ	BABADAĞ	5058	4380	15	322
ADANA	TUFANBEYLİ	13083	11140	34	724
ANTALYA	FİNİKE	36022	30540	76	1472
YALOVA	ÇINARCIK	12671	9853	16	291
YOZGAT	AYDINCIK	2382	2058	4	68
KIRKLARELİ	MERKEZ	55870	45645	112	1809
ANTALYA	DÖŞEMEALTI	44867	38360	94	1214
MERSİN	BOZYAZI	20090	17502	65	772
SİNOP	DURAĞAN	5253	4370	23	252
DENİZLİ	GÜNEY	8302	7347	57	570
ELAZIĞ	ARICAK	3150	2786	14	137
MANİSA	TURGUTLU	118265	99227	416	4056
ANKARA	BEYPAZARI	36558	31654	113	1096
GİRESUN	BULANCAK	31029	25246	89	826
BİNGÖL	ADAKLI	2329	1769	12	111
BARTIN	MERKEZ	50817	39221	169	1562
ŞANLIURFA	VİRANŞEHİR	102323	78769	757	6607
BATMAN	BEŞİRİ	5738	4978	33	259
SİVAS	İMRANLI	2550	2099	8	62
BİTLİS	TATVAN	45772	34217	295	2276
BOLU	KIBRISCIK	896	747	6	46
KIRŞEHİR	MUCUR	9713	8362	53	402
OSMANİYE	BAHÇE	10432	9296	41	300
KÜTAHYA	TAVŞANLI	52311	43962	208	1411
YALOVA	MERKEZ	82964	62776	338	2263
KARAMAN	SARIVELİLER	4209	3571	46	282
BATMAN	GERCÜŞ	4129	3287	43	252
GİRESUN	MERKEZ	77173	62185	310	1816
ADIYAMAN	KAHTA	47879	38175	313	1817
ARTVİN	ARHAVİ	11275	9026	52	287
SİİRT	BAYKAN	3849	3252	21	106
ADIYAMAN	SİNCİK	2899	2614	23	116
ISPARTA	GELENDOST	3995	3360	32	161
ELAZIĞ	SİVRİCE	3200	2844	24	113
ADIYAMAN	TUT	2619	2439	15	70

AĞRI	TUTAK	4189	3227	31	133
ARDAHAN	GÖLE	4214	3184	34	144
AKSARAY	AĞAÇÖREN	2273	1806	34	116
KASTAMONU	SEYDİLER	1946	1716	19	61
ELAZIĞ	BASKİL	3592	3086	37	115

Seçmen Kayıtlarının Teyidine Yönelik Adres Kontrolü

- 298 sayılı Kanun'un 122. maddesi uyarınca askıya çıkarılan seçim bölgesi listelerine itiraz süresi 17 Ocak 2019'da, aynı kanununun 123. maddesi uyarınca askıya çıkarılan sandık bölgesi listelerine itiraz süresi ise 31 Ocak 2019'da sona ermiştir.
- İtiraz süresinin sona ermesiyle **kesinleşen seçmen kayıtlarına dayalı olarak** sandık seçmen listeleri oluşturulmuş¹ ve 31 Mart 2019 tarihli seçimlerde bu listeler esas alınarak oy verme işlemleri gerçekleştirilmiştir.
- Kesinleşen seçmen kayıtlarına ilişkin usulsüzlük iddiaları, ancak ve ancak, iddia konusu usulsüzlüklerin **seçim sonuçlarına etki edecek nitelikte olduğunun, delillerle birlikte ortaya koyulması** yoluyla incelenir (298 sayılı Kanun madde 130).
- 31 Ocak 2019'da kesinleşmiş olan sandık seçmen listelerinde kayıtlı bulunan seçmenlerin kayıtlarda gözükün adreslerde gerçekten yaşayıp yaşamadığını teyit etmek için soruşturma başlatılmıştır. **31 Mart 2019 tarihinde yapılan seçimlere ilişkin maddi gerçek seçimden önce tespit edilebilecekken bu incelemelerin seçimden sonra yapılması ve sürecin şeffaf işlememesi kamuoyunda güvensizlik yaratmaktadır.** Adres teyidine yönelik soruşturma ile elde edilen çıktıların, kesinleşen seçmen kayıtlarına itiraza gerekçe gösterilmesi, **bundan sonra yapılacak seçimlere güveni zedeleme potansiyeline sahiptir.**

En Çok Oyu Almış Olmasına Rağmen Kanun Hükmünde Kararname ile İhraç Edilmiş Olan Belediye Başkanı Adaylarına Mazbata Verilmeyeceğine İlişkin Yüksek Seçim Kurulu Kararı

- 298 sayılı Kanun madde 130/4 uyarınca, **adaylar kesinleştikten sonra**, adaylara ilişkin itirazda bulunulabilecek hâller -olağanüstü itiraz usulünde dahi- sınırlı sayıdadır. Sınırlı sayıdaki bu hâller vatandaşlık, yaş küçüklüğü, okur-yazar olmama ve seçilme yeterliliğini kaybettiren bir mahkûmiyet kararının² bulunduğuna ilişkin iddiaların ileri sürülmesinden ibarettir. Kanun Hükmünde Kararname ile ihraç edilmiş olmak bu kapsamda yer almadığından, Yüksek Seçim Kurulunun en çok oyu almış olmasına rağmen Kanun Hükmünde Kararname ile ihraç edilmiş

¹ 298 sayılı Kanun madde 43 uyarınca "Sandık seçmen listeleri; oy verme gününden 120 gün önce seçmen kütüğünde **kesinleşmiş mevcut bilgilere dayanılarak** çıkarılır." Maddede belirtilen 120 günlük süre, Yüksek Seçim Kurulunun 1105 sayı ve 13.12.2018 tarihli seçim takvimi kararında kısaltılarak 31 Mart 2019 seçimlerinde 60 gün olarak uygulanmıştır. Bkz. <http://www.ysk.gov.tr/doc/karar/dosya/77906/2018-1105.pdf>

² Kanun Hükmünde Kararname ile kamu görevinden ihraç kararı, mahkûmiyet kararı niteliğinde değildir.

olan belediye başkanı adaylarına mazbata verilmeyeceğine ilişkin kararı, kanuna açıkça aykırıdır.

- Yukarıda anılan kanun hükmü de dâhil olmak üzere adaylığa ilişkin düzenlemeler, hukuki güvenliği sağlamaya yöneliktir. Düzenlemeler, adaylar kesinleşmeden önce gerekli incelemelerin ve varsa itirazların yapılmasını öngörmektedir. **Böylelikle seçmenlerin adaylara verdiği oylar, belirli ve öngörülebilir bir çerçevede güvence altına alınmaktadır.** Oy kullanan seçmen, oy verdiği adayın adaylığının, kanunda sınırlı sayıda sayılan hâller dışında da iptal edilebileceği endişesini taşırsa hukuki güvenliğin zedelenmesi ve seçmenlerin oy kullanma eğiliminde düşüş gerçekleşmesi kaçınılmazdır.
- Yüksek Seçim Kurulu, Kanun Hükmünde Kararname ile ihraç edilen aday yerine, ikinci en çok oyu alan adaya mazbata verilmesine karar vermiştir. Bu karar, adaylığı kesinleşen adaya oy veren seçmenlerin siyasi iradesinin yok sayılması anlamını taşımaktadır. Çünkü Yüksek Seçim Kurulu bu kararı vermekle, mazbata alamayacağına karar verilen adaya oy vermiş olan seçmenlerin yerine geçerek, bu seçmenlerin, en çok oyu alan aday seçimde yer almasaydı, ikinci en çok oyu alan adaya oy verecekleri varsayımıyla hareket etmiş olmakta ve seçmen iradesine müdahale etmektedir. **Oysaki söz konusu seçmenlerin kendisine mazbata verilmeyen aday seçime girmeseydi hangi adaya oy vereceğini bilmek mümkün olmadığı gibi, bu seçmenlerin hepsinin başka bir adaya oy vererek onun seçilmesini sağlaması da ihtimal dâhilindedir.**
- Dolayısıyla, seçimi kazanan adaylara mazbata verilmemesi kararı özellikle **seçilme hakkını ihlal ederken; mazbatanın ikinci en çok oy alan adaya verilmesi, doğrudan binlerce farklı seçmenin seçme hakkını ihlal etmektedir.**

* * *

SONUÇ

Tarafsız ve bağımsız bir sivil toplum kuruluşu olarak seçimlerin **demokratikliğini, şeffaflığını, güvenilirliğini ve hukuka uygunluğunu önemsiyor**; Anayasa'nın 79. maddesi uyarınca kendisine *"seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma"* görevi verilmiş olan Yüksek Seçim Kurulunu, **acilen hukuk güvenliğini yeniden sağlayacak** ve yine Anayasa'nın 67. maddesinde öngörüldüğü üzere **seçmenlerin serbest seçim hakkını koruyacak önlemler almaya davet ediyoruz.**

#oyumOYUNdeğil

OY ve ÖTESİ